

Beslut

Gymnasium Skövde Västerhöjd
Gymnasiegatan 1
541 31 Skövde
joan.rahmberg@skovde.se

2011-01-11
1 (7)
Dnr 40-2010:1148

Skövde kommun
Fredsgatan 4
541 83 Skövde
kommunstyrelsen@skovde.se

Kvalitetsgranskning av betygssättning i Gymnasium Skövde Västerhöjd i Skövde kommun

Skolinspektionens beslut

Skolinspektionen har granskat betygssättningen i historia A, kemi A och svenska B på Gymnasium Skövde Västerhöjd i Skövde kommun.

Skolinspektionens sammanfattande bedömning är att lärare i historia A och kemi A ger eleverna möjlighet att visa upp de kunskaper och förmågor som framgår av kursplanernas mål och betygskriterier samt ställer kunskapskrav för betyg som överensstämmer med betygskriterierna för de olika betygsnivåerna. Mellan lärare i svenska B skiljer sig Skolinspektionens bedömning åt. För en av lärarna i svenska B är Skolinspektionens bedömning densamma som för lärare i historia A och kemi A. För en lärare i svenska B är bedömningen att kunskapskraven för betyget Mycket väl godkänt (MVG) inte överensstämmer med betygskriterierna för den betygsnivån. Vid betygssättningen sammanfattar och värderar lärarna i historia A, kemi A och svenska B olika underlag på ett likvärdigt sätt, men en lärare i kemi A avviker från Skolverkets föreskrifter om tillämpningen av betygskriterier i gymnasieskolan.

Ansvar för betygssättning

Läraren är den som sätter betyget på avslutad kurs. Läraren kan diskutera med andra lärare, men den lärare som ansvarar för undervisningen vid betygssättningsstillfället är också den som ska sätta betyget. Betygssättning är myndighetsutövning och har rättsverkningar för den enskilda eleven.

Rektor har ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen. Det innebär att rektor ansvarar för att lärare har, eller genom kompetensutveckling får, erforderliga kunskaper om kursplaner, betygskriterier och övriga författningar och föreskrifter för att kunna sätta betyg på ett rättssäkert och likvärdigt sätt.

Huvudmannen har ett övergripande ansvar för verksamheten. Huvudmannen ansvarar för att rektor och lärare har nödvändiga kunskaper och insikter i de föreskrifter som gäller, och att dessa tillämpas.

Skolinspektionen bedömer att:

- Vid betygssättningen i svenska B tillämpas inte kursplanens betygskriterier för de olika betygsnivåerna fullt ut (7 kap. 4 § gymnasieförordningen och Lpf 94, 2.5 Bedömning och betyg).
- Betyg i kemi A sätts inte utifrån Skolverkets föreskrifter om tillämpningen av betygskriterier i gymnasieskolan (SKOLFS 2000:134).

Rektor på skolan ska senast den 11 juli 2011 redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits inom ovanstående områden. Mer information ges nedan, under rubriken *uppföljning*.

I motiveringen till beslutet anges även de styrkor i verksamheten som iakttagits.

Skolinspektionens granskning av betygssättningen i Gymnasium Skövde Västerhöjd i Skövde kommun**Bakgrund**

Skolinspektionen genomför under hösten 2010 en kvalitetsgranskning av betygssättningen i trettiofem gymnasieskolor. Granskningen av Gymnasium Skövde Västerhöjd i Skövde kommun ingår i detta projekt. Övergripande iakttagelser och slutsatser inom området kommer att redovisas i Skolinspektionens kvalitetsgranskningsrapport "Betygssättningen i gymnasieskolan II".

Projektet är ett fortsättningsprojekt och utgår till delar från det föregående projektet "Betygssättning i gymnasieskolan" som granskade om betygssättningen på trettio skolor motsvarade målen i kursplanerna och vilka system skolorna hade för en likvärdig betygssättning.

Övergripande information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens webbplats (<http://www.skolinspektionen.se/Kvalitetsgranskning/>).

Syfte

Projektets syfte är att granska om rätt betyg sätts i gymnasieskolan. Projektet granskar förutsättningarna för detta genom att studera vilka underlag lärare använder för att bedöma och betygssätta elevernas kunskaper i relation till kursplanernas mål och betygskriterier samt om lärare sammanfattar och värderar olika underlag systematiskt i betygssättningen.

Fokus för denna granskning är betygssättningen i kurserna historia A, kemi A och svenska B. Kvalitetsgranskningen tar sin utgångspunkt i två övergripande frågeställ-

ningar, 1.) är uppgifter/aktiviteter¹ som lärare använder i undervisningen och som ger underlag för bedömning av elevernas kunskaper relaterade till kursplanernas mål och betygskriterier? och 2.) sammanfattar och värderar lärare olika underlag och bedömningar systematiskt² vid betygssättningen?

Tillvägagångssätt

De brister Skolinspektionen identifierar avseende de granskade aspekterna kommuniceras till de granskade skolorna. Men även goda exempel belyses genom att granskningen uppmärksammar gymnasieskolor som bättre än andra lyckas genomföra betygssättningen på ett ändamålsenligt sätt.

De metoder och material som utgör underlaget till beslutet är dokumentanalyser och intervjuer med skolledning, lärare och elever. Dokumenten utgörs av underlag för bedömningar från Gymnasium Skövde Västerhöjd som ett urval av lärare i de aktuella kurserna använt i betygssättningen och som skickats in till Skolinspektionen inför besöket. Skolinspektionen besökte Gymnasium Skövde Västerhöjd den 7–8 december 2010.

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag (SFS 1985:1100) ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. För elever som har påbörjat utbildningen före den 1 juli 2011 ska 1985 års skollag fortsätta att tillämpas tills dess att eleverna avslutat sin utbildning. Det innebär att 1985 års skollag är utgångspunkten för Skolinspektionens granskning.

Den juridiska grunden för Skolinspektionens bedömningar av betygssättningen i Gymnasium Skövde Västerhöjd utgörs av: 1 kap. 2 § 1985 års skollag, 7 kap. 4 § gymnasieförordningen (SFS 1992:394), 1994 års läroplan för de frivilliga skolformerna (SKOLFS 1994:2), nedan kallad Lpf 94, 2.5 Bedömning och betyg, Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2000:134) om tillämpningen av betygskriterier i gymnasieskolan och de delar av kursplanerna för historia A, kemi A och svenska B som rör betygssättning.

Företrädare för skolan har beretts möjlighet att ge synpunkter på sakinnehållet som ligger till grund för kvalitetsgranskningens beslut.

Beskrivning av skolan

Gymnasium Skövde Västerhöjd är en av två skolenheter i Gymnasium Skövde. Skolan har cirka 1550 elever på estetiska programmet, handelsprogrammet, medieprogrammet, naturvetenskapsprogrammet, omvårdnadsprogrammet, samhällsvetenskapspro-

¹ Med uppgifter/aktiviteter menas de moment som elever genomför för att visa sina kunskaper inom ramen för de kurser de läser. Det kan exempelvis vara prov, muntliga uppgifter, litteraturredovisningar eller egna arbeten som genomförs med mer eller mindre lärarhjälp enskilt eller i grupp.

² Med systematiskt menas att sammanvägningen inte är slumpvis eller varierar mellan elever. Sammanvägningen görs likadant för alla elever, dvs. på ett likvärdigt sätt. Sammanvägningen överensstämmer dessutom med Skolverkets föreskrifter om tillämpningen av betygskriterier i gymnasieskolan.

grammet, teknikprogrammet, idrottsprogrammet (specialutformat samhällsvetenskapsprogram) samt individuella program. Skolledningen utgörs av fyra rektorer, varav en har samordningsansvar. Dessutom finns en administrativ chef.

Vid den regelbundna tillsynen 2008 bedömde Skolinspektionen att skolan bör klargöra för eleverna på vilka grunder betygssättningen sker.

Motivering till beslutet

Lärares underlag för bedömning och betygssättning

Betyget uttrycker i vad mån den enskilda eleven har uppnått de kunskapsmål som uttrycks i kursplanen för respektive kurs och som definieras som betygskriterier. Dessa mål och betygskriterier ska ligga till grund för elevernas betyg. Se vidare i bilagan. Under det här frågeområdet har tre aspekter granskats: 1.) ger de uppgifter/aktiviteter som elever förväntas genomföra under kursen och som ligger till grund för bedömning och betygssättning elever möjlighet att visa upp de kunskaper och förmågor som framgår av kursplanens mål och betygskriterier, 2.) ställer lärare krav som helt saknar stöd i kursplanens mål och betygskriterier och 3.) överensstämmer de kunskapskrav som lärare ställer för olika betyg med kursplanens betygskriterier för de olika betygsnivåerna.

Ges eleverna möjlighet att visa upp de kunskaper och förmågor som framgår av kursplanens mål och betygskriterier?

Skolinspektionen bedömer att lärare i historia A, kemi A och svenska B har gett eleverna möjligheter att visa upp de kunskaper och förmågor som framgår av respektive kursplans mål och betygskriterier.

Utifrån inskickade dokument och intervjuer med lärare och elever framkommer att elever i historia A, kemi A och svenska B erbjudits möjligheter att visa upp de kunskaper och förmågor som framgår av kursplanernas mål och betygskriterier. De inskickade underlagen uppvisar ett brett utbud av uppgifter i enlighet med kursplanerna. Elever har i historia A bland annat getts möjligheter att genomföra uppgifter som speglar förmåga att använda epokbegrepp, ge bakgrund och sammanhang och göra jämförelser mellan företeelser då och nu. I svenska B har eleverna bland annat getts möjlighet att visa prov på förmågan att analysera litteratur och applicera frågor i klassisk litteratur på vår egen tid. I kemi A ger underlaget exempel på att elever getts möjligheter att visa kunskaper om grundämnen, reaktioner, stökiometriska beräkningar med mera. Elever har också getts möjligheter att visa laborativ förmåga.

Ställs andra krav för betyg som inte framgår av kursplanens mål och betygskriterier?

Skolinspektionen bedömer att lärare i historia A, kemi A och svenska B inte ställer andra krav för betyg än de som framgår av respektive kursplans mål och betygskriterier.

Av inskickade dokument som Skolinspektionen tagit del av framgår inget som visar att lärare ställer andra krav för betyg än vad som framgår av kursplanernas mål och betygskriterier. I intervjuer med lärare och elever framhålls även att de krav som ställs på elever är knutna till respektive kursplans mål och betygskriterier och inget annat.

Överensstämmer de kunskapskrav som ställs för olika betyg med kursplanens betygskriterier för de olika betygsnivåerna?

Skolinspektionen bedömer att en lärare i svenska B ställer kunskapskrav för betyg som inte fullt ut överensstämmer med kursplanens betygskriterier för de olika betygsnivåerna. Avvikelsen gäller betygsnivån MVG.

I dokumentanalyser och intervjuer med lärare och elever framkommer inte något annat än att kunskapskraven för de olika betygsnivåerna i historia A och kemi A står i överensstämmelse med de kunskaper och förmågor som framgår av respektive kursplans betygskriterier. För en lärare i svenska B är bedömningen samma som för lärare i historia A och kemi A. Men av inskickat betygsunderlag från en av lärarna i svenska B framgår att ett prov i språkhistoria bedöms utifrån samtliga betygsnivåer trots att det i kursplanen för svenska B inte finns något kriterium för MVG som rör språkhistoria. Av intervjuer framgår att elevernas kunskaper om språkhistoria påverkar elevers möjlighet att få MVG i slutbetyg.

Lärares sammanfattningar och värderingar av olika underlag

Läraren ska vid betygssättningen använda all tillgänglig information, göra en allsidig bedömning och beakta även sådana kunskaper som eleven tillägnat sig utanför undervisningen. För betyget G ska en elev ha kunskaper för samtliga betygskriterier för G, medan för betygen VG och MVG kan väl utvecklad förmåga avseende något eller några betygskriterier väga upp brister i ett eller ett par andra betygskriterier. Betygsättningen ska vara likvärdig. Se vidare i bilagan. Under det här frågeområdet har granskats huruvida lärare vid betygssättningen sammanfattar och värderar olika underlag på ett likvärdigt sätt samt om detta görs i enlighet med föreskrifter om hur betygskriterierna ska tillämpas vid betygssättningen.

Sammanfattar och värderar lärare olika underlag på ett likvärdigt sätt vid betygssättningen?

Skolinspektionen bedömer att betyg i historia A, kemi A och svenska B sätts utifrån en likvärdig, allsidig och saklig värdering.

Utifrån det underlag som Skolinspektionen haft tillgång till framkommer inget annat än att lärare i historia A, kemi A och svenska B vid sin betygssättning sammanfattar och värderar den information om elevernas kunskaper och förmågor som läraren haft tillgång till på ett allsidigt, sakligt och likvärdigt sätt. Det inskickade underlaget och intervjuer med lärare och elever ger bilden av att lärarna haft tillgång till bred information om elevernas kunskaper och förmågor. Lärarna bedömer exempelvis prov, inlämningsuppgifter, muntliga redovisningar. Även anteckningar om elevernas prestationer under lektionerna vägs in i bedömningen. Lärarna betonar i intervjuerna en allsidig bedömning av elevernas kunskaper och utgår från elevens kunskapskvaliteter vid tillfället för betygssättningen.

Sammanfattar och värderar lärare olika underlag i enlighet med Skolverkets föreskrifter om tillämpningen av betygskriterier i gymnasieskolan?

Skolinspektionen bedömer att betyg i kemi A inte sätts enligt Skolverkets föreskrifter om tillämpningen av betygskriterier i gymnasieskolan.

Vid intervjuer med lärare i historia A och svenska B framkommer att lärare sätter betyg enligt Skolverkets föreskrifter, medan det för en lärare i kemi A förekommer att elever måste uppfylla samtliga betygskriterier för betygsnivåerna VG och MVG för att få dessa högre betyg. Detta är inte enligt Skolverkets föreskrifter som anger att väl utvecklad förmåga avseende något eller några betygskriterier kan väga upp brister i ett eller ett par andra betygskriterier.

Uppföljning

Rektor på skolan ska senast den 11 juli 2011 redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån myndighetens krav och rekommendationer (ta bort rekommendationer ifall inga anges). Om åtgärder ännu inte vidtagits men planerats, ange tidplan för planerade åtgärder och ansvarig för genomförandet.

Redogörelsen skickas per post till Skolinspektionen i Göteborg, att: Barbro Nässén, Kungsgatan 20, 411 19 Göteborg eller via e-post, till barbro.nassen@skolinspektionen.se. Ange Skolinspektionens diarienummer (Dnr: 40-2010:1148) vid kommunikation med myndigheten angående granskningen.

I ärendets slutliga handläggning har utredaren Tomas Erlandsson deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Lena Dahlquist
Enhetschef

Barbro Nässén
Undervisningsråd/Föredragande

Bilaga

Författningsstöd och bedömningskriterier

Författningsstöd och bedömningskriterier

Skolinspektionens granskning av betygssättning i gymnasieskolan (II)

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag (SFS 1985:1100) ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. För elever som har påbörjat utbildningen före den 1 juli 2011 ska 1985 års skollag fortsätta att tillämpas tills dess att eleverna avslutat sin utbildning. Det innebär att 1985 års skollag under dessa perioder är utgångspunkten för Skolinspektionens tillsyn och granskning.

De bedömningspunkter som ingår i granskningen bedöms med utgångspunkt i följande:

Är uppgifter/aktiviteter³ som lärare använder i undervisningen och som ger underlag för bedömning av elevernas kunskaper relaterade till kursplanernas mål och betygskriterier?

- Ges eleverna möjlighet att visa upp de kunskaper och förmågor som framgår av kursplanens mål och betygskriterier?
- Ställs andra krav för betyg som inte framgår av kursplanens mål och betygskriterier?
- Överensstämmer de kunskapskrav som ställs för olika betyg med kursplanens betygskriterier för de olika betygsnivåerna?

Enligt 1994 års läroplan för de frivilliga skolformerna (SKOLFS 1994:2), nedan kallad Lpf 94, 2.5 Bedömning och betyg, uttrycker betyget i vad mån den enskilda eleven har uppnått de kunskapsmål som uttrycks i kursplanen för respektive kurs och som definieras som betygskriterier. I 7 kap. 4 § gymnasieförordningen (SFS 1992:394) står "Det skall finnas betygskriterier för alla kurser som får förekomma i gymnasieskolan /.../ Vid betygssättningen skall läraren använda dessa betygskriterier."

Bedömningen i dessa avsnitt grundar sig på att de uppgifter/aktiviteter som elever förväntas genomföra och som ger underlag för bedömning och betygssättning relaterar till kursplanens mål och betygskriterier och inget därutöver. Bedömningen grundar sig också på om de kunskapskrav som ställs på enskilda elever överensstämmer med kursplanens betygskriterier för de olika betygsnivåerna. Det innebär att kunskapskraven för en viss betygsnivå inte påtagligt avviker från betygskriterierna för just den betygsnivån.

³ Med uppgifter/aktiviteter menas de moment som elever genomför för att visa sina kunskaper inom ramen för de kurser de läser. Det kan exempelvis vara prov, muntliga uppgifter, litteraturredovisningar eller egna arbeten som genomförs med mer eller mindre lärarhjälp enskilt eller i grupp.

Sammanfattar och värderar lärare olika underlag och bedömningar systematiskt⁴ vid betygssättningen?

- Sammanfattar och värderar lärare olika underlag på ett likvärdigt sätt vid betygssättningen?
- Sammanfattar och värderar lärare olika underlag i enlighet med Skolverkets föreskrifter om tillämpningen av betygskriterier i gymnasieskolan?

1 kap. 2§ första stycket 1985 års skollag anger att utbildningen inom varje skolform ska vara likvärdig. Enligt Lpf 94, 2.5, Bedömning och betyg, ska läraren vid betygssättningen utnyttja all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till kraven i kursplanen, beakta även sådana kunskaper som en elev tillägnat sig på annat sätt än genom den aktuella undervisningen samt göra en allsidig bedömning av kunskaperna och därvid beakta hela kursen.

I 7 kap. 4 § gymnasieförordningen står att Statens skolverk får meddela föreskrifter om betygskriterier för andra kurser än lokala kurser och för projektarbete. Enligt Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2000:134) om tillämpningen av betygskriterier i gymnasieskolan ska en elev ha kunskaper för samtliga betygskriterier för betygsnivån Godkänt (G) för att få det betyget. För betygen Väl godkänt (VG) och Mycket väl godkänt (MVG) kan väl utvecklad förmåga avseende något eller några betygskriterier väga upp brister i ett eller ett par andra betygskriterier. För samtliga betygsnivåer gäller att läraren kan bortse från enstaka betygskriterier om särskilda skäl föreligger, som exempelvis funktionshinder eller andra personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för eleven att uppfylla kraven för ett visst kriterium.

Bedömningen i dessa avsnitt grundar sig på om lärares sammanfattande värderingar är likvärdiga, att tillgänglig information utnyttjas och sammanvägningen till ett betyg är allsidig, saklig och personneutral. Det innebär att sammanvägningen inte är slumpvis och/eller varierar mellan elever på oklara grunder. Bedömningen avser också huruvida lärare sammanfattar och värderar olika underlag vid betygssättningen i enlighet med Skolverkets föreskrifter om tillämpningen av betygskriterier i gymnasieskolan. Det innebär att undantag endast görs vid enstaka fall och motiveras av särskilda skäl.

⁴ Med systematiskt menas att sammanvägningen inte är slumpvis eller varierar mellan elever. Sammanvägningen görs likadant för alla elever, dvs. på ett likvärdigt sätt. Sammanvägningen överensstämmer dessutom med Skolverkets föreskrifter om tillämpningen av betygskriterier i gymnasieskolan.